WWF Suomi
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh (09) 7740 100
wwf.fi
panda.org

Eduskunnan suurelle valiokunnalle

3.6.2025

Viite: **E 31/2024 vp**

Asia: Ennakkovaikuttaminen tulevaan EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen (2028–)

WWF kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston E-kirjelmästä.

Otamme kantaa ympäristö- ja ilmastorahoituksen näkökulmasta yleisesti sekä korostamme itsenäisen LIFE-ohjelman säilyttämisen tärkeyttä.

Eurooppa-neuvosto sitoutui jälleen 27. kesäkuuta 2024 hyväksytyssä strategisessa agendassaan siihen, että Euroopan unionista tulee "ensimmäinen ilmastoneutraali maanosa, joka onnistuu ilmastosiirtymässä [...] ketään jälkeen jättämättä". EU:n monivuotisessa rahoituskehyksessä on ensiarvoisen tärkeää vahvistaa sekä ilmastorahoitusta että ennallistamisen ja luonnonsuojelun rahoitusta.

Kannustamme Suomen hallitusta esittämään EU:n monivuotiseen budjettiin **kohdennettua ennallistamisrahoitusta (Nature Restoration Fund).**

Tärkeää on myös myötävaikuttaa siihen, että **ei merkittävää haittaa –periaate (DNSH)** tulee läpileikkaavana kriteerinä osaksi EU:n monivuotista rahoituskehystä.

EU:n on myös lisättävä kansainvälistä yhteistyötä Pariisin sopimuksen, kv- biodiversiteetti-sopimuksen ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden (SDG) toteuttamiseksi sekä ilmastonmuutoksesta ja luontokadosta eniten kärsivien maiden tarpeisiin vastaamiseksi.

<u>Koonti WWF:n suosituksista</u>

WWF tukee E-kirjeen kirjauksia ilmasto- ja ennallistamisrahoituksesta:

”Suomi katsoo, että rahoituskehyksellä tulisi jatkossakin tukea EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista.”

”Suomi pitää tarkoituksenmukaisena, että ennallistamisasetuksen toimeenpanoon kohdennettaisiin nykyistä enemmän rahoitusta tulevassa rahoituskehyksessä. ”

Näiden lisäksi Suomen kantaan tulisi selkeäasti sisällyttää seuraavat tavoitteet:

- **Laatia EU:lle budjetti, joka tukee EU:n ilmasto-, luonto- ja ympäristötavoitteita**. Nykyiset strategiset kehykset, kuten kansalliset energia- ja ilmastosuunnitelmat tai kansalliset ennallistamissuunnitelmat, voivat toimia pohjana EU-budjetista tuettaville uudistuksille ja investoinneille. Komission kehittämät laadukkaat tuotosten, tulosten ja vaikutusten indikaattorit tulisi ottaa käyttöön tulosten todennuksen perustaksi.

- **Säilyttää EU:n nykyiseen rahoituskehykseen sisältyvä valtavirtaistamistavoite kohdistamalla ilmasto- ja biodiversiteettitavoitteille nimikoidusti EU:n kokonaismenoista** vähintään 30 % ilmastolle ja vähintään 10 % biodiversiteetille. Periaatteena tulee olla valtavirtaistamisen tukeminen kaikissa asiaankuuluvissa ohjelmissa ja rahastoissa, erityisesti asettamalla kohdennetut ilmasto- ja biodiversiteetti rahoitustavoitteet. Tarvittaessa rahoitusta tulee kohdentaa tiettyihin temaattisiin painopisteisiin, jotta tuensaajille voidaan tarjota ennakoitava investointinäkymä, esim. oikeudenmukaista siirtymää tai biodiversiteettitavoitteita varten.

- **Lopettaa ympäristölle haitallisten investointien rahoitus EU-budjetista**, EU:n talousarviota koskevan asetuksen (EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU, Euratom) 2024/2509, annettu 23 päivänä syyskuuta 2024, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä) kirjauksen mukaisesti (alla teksti resitaali 25). Ei merkittävää haittaa -periaatteen (Do No Significant Harm) tehokas soveltaminen on keskeistä, jotta rajallisia julkisia varoja ei käytetä ympäristölle haitallisiin kohteisiin.

(25) *Kun otetaan huomioon, miten tärkeää on vastata ilmasto- ja ympäristöhaasteisiin, ja jotta varmistettaisiin, että talousarvion toteuttamisella edistetään komission 11 päivänä joulukuuta 2019 antamassa tiedonannossa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta tarkoitetun Euroopan vihreän kehityksen ohjelman sekä unionin ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttamista ja ilmastoneutraaliuden saavuttamista viimeistään vuoteen 2050 mennessä, tuloksellisuuden käsitettä olisi talousarvion yhteydessä laajennettava siten, että se kattaa ohjelmien ja toimien toteuttamisen kestävällä tavalla, joka ei vaikeuta ilmastonmuutoksen hillitsemistä, ilmastonmuutokseen sopeutumista, vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävää käyttöä ja suojelua, kiertotalouteen siirtymistä, ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä ja vähentämistä sekä luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelua ja ennallistamista koskevien ympäristötavoitteiden saavuttamista.*

- **Jatkaa EU LIFE-ohjelmaa vahvistettuna ja itsenäisenä rahoitusvälineenä.** LIFE-ohjelma on ainutlaatuinen, koska se on ainoa ohjelma, joka rahoittaa yksinomaan ilmastotoimia, luonnon monimuotoisuuden suojelua ja ympäristöhankkeita (https://ym.fi/eu-n-life-ohjelma). Ohjelmalla on pitkä kokemus tuloslähtöisten, korkealaatuisten ja innovatiivisten ympäristö-, luonnonsuojelu- ja ilmastonmuutoksen torjuntaan ja sopeutumiseen liittyvien hankkeiden tukemisesta. Ohjelman tulisi jatkossakin edistää kumppanuuksia ja vuoropuhelua laajan sidosryhmäjoukon kanssa.

Perusteluja ilmasto- ja luontorahoitukselle

Ilmastoneutraaliuden saavuttamisessa vuoteen 2050 mennessä EU:n ilmastorahoituksella on edelleen merkittävä rooli yhdessä yksityisen rahoituksen ja kansallisten menojen kanssa. Koska ilmasto- ja ympäristöpolitiikan investointivajeet ovat suuria, vihreän siirtymän oikeudellista kehystä on tuettava lisäämällä julkisia ja yksityisiä investointeja. Kunnianhimoisen ilmastopolitiikan tulee perustua vahvaan rahoitusrakenteeseen.

Niin ikään EU:n kansainvälisten sitoumusten luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi ja luontodirektiivien sekä ennallistamisasetuksen toimeenpanon toteuttamiseksi tarvitaan jatkuvaa EU:n rahoitusta, samalla kun yksityistä rahoitusta lisätään.

Ilmasto- ja biodiversiteettitavoitteiden valtavirtaistamistavoite on ollut tärkeä edistävä tekijä nykyisessä MFF:n rahoituksessa. EU on ylittämässä 30 %:n ilmastotavoitteen, mutta biodiversiteetin 10 %:n tavoite vuodelle 2026 jäänee saavuttamatta.

Seuraavan EU-budjetin osalta ilmasto- ja biodiversiteettirahoitukseen tarvitaan asianmukaisia ja tarkoituksenmukaisia rahoitusvälineitä. Julkisen talouden rajallisuuden ja EU:n rahoituksen lisäarvon varmistamisen vuoksi rahoituksen on jatkossakin oltava saavutettavissa niille toimijoille, jotka sitä eniten tarvitsevat.

Viime vuosina elpymis- ja palautumistukiväline (RRF) on tarjonnut merkittävää lisärahoitusta ilmastotoimiin ja samalla edistänyt kansallisia uudistuksia. Kuitenkin ECA:n (Euroopan tilintarkastustuomioistuin) analyysin mukaan RRF:n painopiste on enemmän toimeenpanon etenemisessä kuin tuloksissa. **Siksi investoinnit ja uudistukset seuraavassa MFF:ssä tulisi kytkeä tiiviimmin EU:n nykyisiin ilmasto-, luonto- ja ympäristöpoliittisiin painopisteisiin ja keskittyä paremmin tuloksiin ja vaikutuksiin.**

<u>LIFE-ohjelman säilyttäminen</u>

EU LIFE-ohjelmaa tulee jatkaa seuraavassa EU:n monivuotisessa rahoituskehyksessä, sillä se on ainoa EU:n oma rahoitusohjelma, joka on kohdistettu ilmastolle, ympäristölle ja luonnon monimuotoisuudelle. Tietoa LIFE-ohjelmasta löytyy https://dashboard.tech.ec.europa.eu/qs_digit_dashboard_mt/public/sense/app/3744499f-670f-42f8-9ef3-0d98f6cd586f/sheet/d2820200-d4d9-4a26-b23b-58e323c803c2/state/analysis

LIFE-hankkeet tuottavat konkreettisia hyötyjä kentällä ja myös Suomi saa merkittävästi rahoitusta. LIFEn tilastoissa on vuosien 2021-2027 MFFlle myönnetty 64,03M € rahoitusta Suomeen (kuvakaappaus alla). 28 hanketta, joissa on mukana suomalaisia partnereita ja 9 hanketta, joissa suomalainen koordinaattori.

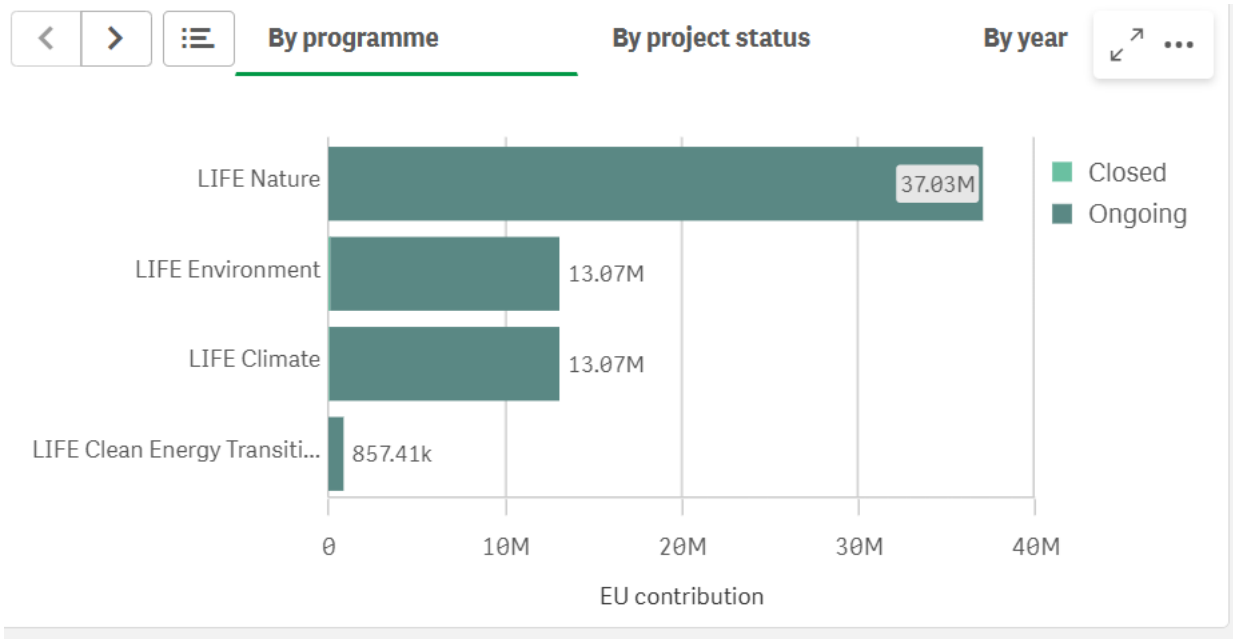

Esimerkkinä tällä hetkellä Suomessa käynnissä olevasta merkittävästä LIFE-hankkeista on Metsähallituksen koordinoima valtakunnallinen Priodiversity Life, joka tavoittelee luontokadon pysäyttämistä (https://www.metsa.fi/projekti/priodiversity/). Priodiversity Life yhdistää monia toimijoita https://www.metsa.fi/projekti/priodiversity/priodiversity-hankekumppanit/ .

LIFE-ohjelman tulisi jatkossakin olla erillinen ohjelma, jota hallinnoi suoraan Euroopan komissio. Suora hallinnointi mahdollistaa verkostoitumisen, rajat ylittävän parhaiden käytäntöjen vaihdon ja tiedon jakamisen sidosryhmien ja jäsenvaltioiden välillä. Tämä auttaa välttämään päällekkäisiä toimia ja skaalaamaan ratkaisuja. LIFE-hankkeet ovat arvokas tietolähde.

LIFE-ohjelma toimii hyvin ja sen vaikutus on merkittävä; se on jo nyt tiiviisti sidoksissa EU:n politiikkatavoitteiden saavuttamiseen. LIFE-ohjelmaa pidetään usein esimerkkinä EU:n menestyksekkäimmistä ohjelmista tuottamansa lisäarvon vuoksi. Huomioiden sen suhteellisen pieni budjetti (0,3 % EU:n budjetista), LIFE tuottaa huomattavaa arvoa ja hyötyä vastineeksi.

LIFE-ohjelman painopisteen tulisi jatkossakin olla luonnossa ja luonnon monimuotoisuudessa, kiertotaloudessa, puhtaan energian siirtymässä sekä ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa. Erityisesti luonnon ja luonnon monimuotoisuuden edistäminen olisi vaarassa jäädä huomiotta ilman erityistä rahoitusvälinettä ja selkeästi korvamerkittyjä varoja.

LIFE-ohjelma on vakiintunut ohjelma, jonka ympärille on muodostunut sidosryhmäyhteisö (mukaan lukien laaja asiantuntijuus ja osaaminen), joka saattaisi hajota ilman LIFE-rahoitusta.

LIFE-ohjelman edistämä yhteistyöhön perustuva lähestymistapa luo omistajuutta ja vuoropuhelua laajan sidosryhmäjoukon kesken – esimerkiksi viljelijät, kalastajat, yritykset, yliopistot, kansalaisjärjestöt ja viranomaiset – auttaen siten vähentämään vastakkainasettelua ja edistämään käytännön ratkaisuja.

LIFE:n tarjoama yhteisrahoitus tuo lisäarvoa ja toimii mahdollistajana kenttähankkeille, jotka muuten voisivat jäädä toteutumatta tai joita jäsenvaltiot eivät rahoittaisi, erityisesti silloin kun kansallisia erityisrahoitusvälineitä ei ole olemassa.

LIFE-ohjelmalla tulisi jatkossakin olla keskeinen rooli innovaation edistämisessä ja ratkaisujen löytämisessä, joita voidaan laajentaa alueelliselle tasolle.

YM:n julkaisemassa LIFE-rahoitus Suomessa -raportissa viime vuodelta https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165702/YM_2024_18.pdf?sequence=4&isAllowed=y todetaan (korostus tässä):

”LIFE-rahoituksen koko potentiaalia ei ole nykyisellään vielä hyödynnetty, vaikka Suomi onkin menestynyt mm. strategisten hankkeiden saralla erinomaisesti. Tavanomaisten hankkeiden hakijamäärissä ja erityisesti uuden CET-alaohjelman haltuun ottamisessa suomalaisilla toimijoilla on vielä huomattavasti työtä edessä. ***Epävarmojenkin talousnäkymien edessä LIFE-rahoitus tuo merkittävästi pysyvyyttä ja lisämahdollisuuksia luonto-, ympäristö- ja ilmastohaasteiden selättämiseen***. ”

Lopuksi

Talous voi toimia vain, jos ekosysteemit toimivat ja ilmasto saadaan pysymään suhteellisen stabiilina. EU:n monivuotinen rahoituskehys on keskeinen työkalu tukemaan valtavirtaistamista, jolla ekologinen kestävyys valjastetaan osaksi EU:n tulevaisuuden kilpailukykyä ja turvallisuutta.

Maailman talousfoorumin vuoden 2025 riskiarvioissa Global Risks Report ympäristöriskit täyttävät10 vuoden aikajänteellä neljä kärkipaikkaa. Siksi ilmasto- ja luontotavoitteiden saavuttamiseksi välttämättömät toimenpiteet on pidettävä kestävän talouden keskiössä.

Kunnioittavasti,

Maailman Luonnon Säätiö – World Wide Fund For Nature, Suomen rahasto sr.

Elina Erkkilä
Suojelujohtaja

Raija-Leena Ojanen
Oikeudellinen neuvonantaja

Lisätietoja: Raija-Leena Ojanen, raija-leena.ojanen@wwf.fi , p. 0505990232